

CPI DE XANCEDA – CURSO 2021/2022

Programación didáctica

Departamento de Lingua Galega e Literatura.

Materia: Lingua Galega e Literatura 2º ESO

Índice

1.	Introdución e contextualización	2
2.	Estrutura e composición do departamento	2
3.	Elementos prescriptivos do currículo	3
4.	Secuenciación e temporalización dos contidos	7
5.	Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de obxectivos, contidos, temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos de avaliación e competencias clave	9
6.	Metodoloxía didáctica	26
6.1	Adaptacións metodolóxicas para as distintas modalidades de ensino: presencial, non presencial e semipresencial	27
6.2	Estratexias para acadar das competencias clave	29
6.3	Estratexias para a adquisición dos estándares de aprendizaxe	29
6.4	Materiais e recursos didácticos	31
7.	Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado	32
8.	Medidas de atención á diversidade	34
9.	Plan de recuperación de materias pendentes	35
10.	Elementos transversais	36
11.	Actividades complementarias e extraescolares	38
12.	Seguimento e avaliación da programación	38

1. Introducción e contextualización

O CPI de Xanceda está situado na localidade do mesmo nome, no concello de Mesía. Nel impártense as ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria. Ao CPI de Xanceda están adscritas dúas Escolas Unitarias: Olas e Visantoña, das que o alumnado se incorpora ao centro en 3º de Primaria.

A maioría da poboación da zona está vinculada a actividades agrícolas e gandeiras. A lingua de relación entre a comunidade da zona é o galego, falado no centro por practicamente o 100% do alumnado.

Trátase dun centro cunha matrícula de 170 alumnos/as onde se imparten ensinanzas de Educación Infantil, Educación Primaria e Educación Secundaria Obrigatoria, cunha única liña por cada nivel académico.

Na etapa de secundaria o alumnado distribúese do seguinte xeito:

1º ESO : 1 grupo de 12 alumnos/as

2º ESO : 1 grupo de 11 alumnos/as

3º ESO : 1 grupo de 15 alumnos/as.

4º ESO : 1 grupo de 19 alumnos/as .

En 1º de ESO existe un agrupamento formado por 7 alumnos/as e en 2º ESO, un agrupamento con 5 alumnos/as.

O presente curso, do mesmo xeito que aconteceu no anterior, vén marcado pola anómala situación producida pola pandemia da Covid-19, cuxa evolución determinará o desenvolvemento da actividade educativa. As modificacións que sexa preciso facer a esta programación didáctica serán reflectidas nas correspondentes actas de reunión do departamento.

2. Estrutura e composición do departamento

PROFESORADO E DISTRIBUCIÓN DA DOCENCIA			
MATERIA	CURSO	Nº HORAS SEMANAIS	DOCENTE
Lingua Galega e Literatura	1º	4	Mª Jesús Mourín González.
2ª Lingua Estranxeira Francés	1º	2	
Agrupamento Lingua Castelá	1º	4	
2ª Lingua Estranxeira Francés	2º	2	

Agrupamento Lingua Castelá	2º	4	
2ª Lingua Estranxeira Francés	3º	2	
Titoría	1º	1	
Lingua Galega e Literatura	2º	3	Mª Dolores Díaz Rifón. Xefa do Departamento e coordinadora da biblioteca escolar.
Lingua Galega e Literatura	3º	3	
Lingua Galega e Literatura	4º	3	
2ª Lingua Estranxeira Portugués.	3º	2	
2ª Lingua Estranxeira Portugués.	4º	3	

3. Elementos prescriptivos do currículo

OBXECTIVOS
OBXECTIVOS DA ESO
<p>A Educación Secundaria Obrigatoria contribuirá a desenvolver nos alumnos e as alumnas as capacidades que lles permitan:</p> <p>a) Asumir responsablemente os seus deberes; coñecer e exercer os seus dereitos no respecto aos demais; practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos; exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.</p> <p>b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.</p> <p>c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.</p> <p>d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións cos demais, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.</p> <p>e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información para, con sentido</p>

crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o dos outros, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara o exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que nos comunica con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

OBJECTIVOS DA ÁREA DE LINGUA GALEGA E LITERATURA (2º ESO)

1. Sintetizar e procesar información desde textos orais de distintos ámbitos.
2. Empregar o coñecemento da lingua e os contidos traballados para producir textos orais propios con coherencia, cohesión e corrección. Utilizar con corrección nexos textuais de espazo, oposición e contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de cohesión interna.
3. Coñecer e utilizar técnicas TIC que faciliten e axuden a mellorar as exposicións orais planificadas.
4. Empregar os coñecementos da lingua para comprender e producir textos propios no contexto social no que nos desenvolvemos: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.
5. Coñecer os elementos fundamentais dos textos instrutivos e expositivos en contexto educativo: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias. Utilizar ese coñecemento para comprender a mensaxe e utilizar as fontes de información con rigor.
6. Identificar e analizar as distintas fontes de información que son base esencial no proceso de adquisición de coñecementos.
7. Realizar lectura comprensiva de textos diversos: identificar ideas principais e secundarias, sintetizar e representar a información, elaborar argumentacións propias sobre o contido, relacionar o texto con experiencias ou outros coñecementos previos.
8. Producir en formato papel ou dixital textos de distinta tipoloxía: cuestionarios, resumos, descrición, narracións e explicacións.
9. Empregar con soltura e precisión dicionarios e fontes de consulta para comprender textos, enriquecer o vocabulario e contrastar a fiabilidade das fontes empregadas.
10. Coñecer, empregar as normas que regulan os textos orais e escritos de diversos tipos.
11. Reflexionar sobre a situación sociolingüística galega desde unha perspectiva social, histórica e xeográfica.
12. Coñecer as características de textos pertencentes a diferentes xéneros e subxéneros, e comparalos sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.

BLOQUES DE CONTIDOS

1. Comunicación oral. escoitar e falar.
2. Comunicación escrita. Ler e escribir.
3. Funcionamento da lingua.
4. Lingua e sociedade.
5. Educación literaria. [?](#)

4. Secuenciación e temporalización dos contidos.

Na táboa que segue inclúense os contidos correspondentes á materia de Lingua Galega e Literatura de 2º de ESO secuenciados e coa temporalización prevista para cada unha das unidades..

UD	DESCRICIÓN	MES	SESIÓNS
1	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «O ciclope Polifemo» (Homero: <i>A Odisea</i>, Edicións Rodeira). - Lingua: VOCABULARIO: As viaxes. GRAMÁTICA: Os fonemas. ORTOGRAFÍA: A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos. LINGUA E SOCIEDADE: A diversidade lingüística. OBRADOIRO: A improvisación. - Literatura: A características da literatura. 	setembro outubro	10
2	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «As rechamantes plumas dos paxaros» (VV. AA.: <i>Popocatépetl. Lendas sudamericanas</i>, ed. Galaxia). - Lingua: VOCABULARIO: Os animais. GRAMÁTICA: As palabras. ORTOGRAFÍA: Os casos especiais de acentuación. LINGUA E SOCIEDADE: As linguas da Península Ibérica. OBRADOIRO: A exposición oral. - Literatura: Os xéneros literarios. 	novembro	7
3	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO dun fragmento d'<i>A praia dos afogados</i>, de Domingo Villar, ed. Galaxia. - Lingua: VOCABULARIO: A gastronomía e a hostelería. GRAMÁTICA: O substantivo. ORTOGRAFÍA: O acento diacrítico. LINGUA E SOCIEDADE: A situación legal das linguas. OBRADOIRO: A narración de contos. - Literatura: O conto. 	novembro	7
4	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «Lupa e os discípulos de Cristo» (María Solar: <i>As meigas de Lupa</i>, Edicións Xerais). - Lingua: VOCABULARIO: Os antropónimos. GRAMÁTICA: O adxectivo. ORTOGRAFÍA: As maiúsculas. LINGUA E SOCIEDADE: A lusofonía. OBRADOIRO: A cohesión textual. - Literatura: A novela. 	decembro	7
5	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A carta » (Agustín Fernández Paz: <i>Noite de voraces sombras</i>, Edicións Xerais). - Lingua: VOCABULARIO: A comunicación. GRAMÁTICA: O pronome persoal. ORTOGRAFÍA: Punto, coma e punto e coma. LINGUA E SOCIEDADE: O galego hoxe. Niveis de competencia. OBRADOIRO: O esquema. - Literatura: O narrador. 	xaneiro	7
6	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «Stavanger» (Andrea Maceiras: <i>Europa Express</i>, Edicións Xerais). 	xaneiro febreiro	7

	<ul style="list-style-type: none"> - Lingua: VOCABULARIO: A navegación. GRAMÁTICA: O verbo. ORTOGRAFÍA: Dous puntos, puntos suspensivos, comiñas e raías. LINGUA E SOCIEDADE: A valoración social da lingua. OBRADOIRO: O mapa conceptual. - Literatura: Personaxes, espazo e tempo. 		
7	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A baía de Vigo» (Jules Verne: <i>Vinte mil leguas baixo os mares</i>, Edicións Xerais). - Lingua: VOCABULARIO: Os medios de transporte. GRAMÁTICA: Verbos regulares e irregulares. ORTOGRAFÍA: O uso do <i>b</i> e do <i>v</i>. LINGUA E SOCIEDADE: Normalización e normativización. OBRADOIRO: O resumo. - Literatura: A poesía lírica. 	febreiro	7
8	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «O medo» (Celso Emilio Ferreiro: <i>O soño sulagado</i>). - Lingua: VOCABULARIO: Os seres míticos. GRAMÁTICA: A oración. ORTOGRAFÍA: O uso do <i>h</i>. LINGUA E SOCIEDADE: Os préstamos. OBRADOIRO: A colaxe. - Literatura: As formas poéticas. 	marzo	7
9	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A canción: Saudade» (Andrés do Barro. Letra: Xabier Alcalá). - ULingua: VOCABULARIO: A paisaxe mariña. GRAMÁTICA: O suxeito e o predicado. ORTOGRAFÍA: O uso do <i>s</i> e do <i>x</i>. LINGUA E SOCIEDADE: Os estranxeirismos. OBRADOIRO: As metáforas. - Literatura: A linguaxe poética. 	abril	7
10	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A noticia: Gómez Noya, campión do mundo de triatlón por quinta vez». - Lingua: VOCABULARIO: A paisaxe de montaña. GRAMÁTICA: Os complementos (1). ORTOGRAFÍA: O uso do <i>n</i> e do <i>ñ</i>. LINGUA E SOCIEDADE: Os castelanismos. OBRADOIRO: Reelaborar textos. - Literatura: O xénero dramático. 	abril maio	7
11	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A entrevista». - Lingua: VOCABULARIO: O teatro e outros espectáculos. GRAMÁTICA: Os complementos (2). ORTOGRAFÍA: O uso correcto das vogais. LINGUA E SOCIEDADE: As variedades lingüísticas. OBRADOIRO: A dramatización. - Literatura: A representación teatral. 	maio	7
12	<ul style="list-style-type: none"> - Análise de textos: LECTURA e COMENTARIO de «A entrevista». - Lingua: VOCABULARIO: O teatro e outros espectáculos. GRAMÁTICA: Os complementos (2). ORTOGRAFÍA: O uso correcto das vogais. LINGUA E SOCIEDADE: As variedades lingüísticas. OBRADOIRO: A dramatización. - Literatura: A representación teatral. 	maio xuño	7

5. Concreción para cada estándar de aprendizaxe avaliable de obxectivos, contidos, temporalización, grao mínimo de consecución para superar a materia, procedementos de avaliación e competencias clave.

Obx.	Cont.	Crit. de Av	Estándares de aprendizaxe	Temporaliz.	Grao mínimo de consecución para superar a materia	Procedementos e instrumentos de avaliación					Competencias clave
						Proba oral	Proba escrita	Taballo individual	Traballo grupo	Observac.	
Bloque 1. Comunicación oral. escoitar e falar.											
de h l ñ	B1.1	B1.1	B1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais).	Unidades 10, 11, 12.	50%					X	CCL CAA CCL CAA
			B1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos.	Unidades 10, 11, 12.	50%			X			
de h	B1.2	B1.2	B1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo.	Todas as unidades.	50%		X	X			CCL CAA CAA

			B1.2.2. Comprende e segue as instrucións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía.	Todas as unidades.	50%			X		X	
a c d h	B1.3	B1.3	B1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria).	Todas as unidades.	60%					X	CSC CCL
			B1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos máis característicos da linguaxe non verbal. linguaxe discriminatoria).	Todas as unidades.	60%					X	CCL CSC CSIE CCL
a c d e h	B1.4	B1.4	B1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas.	Unidades 10, 11, 12.	50%		X				CCL CAA CSIEE CSC CAA CCL CAA
			B1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas.	Unidades 10, 11, 12.	40%				X		

			B1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións.	Unidade 6	40%			X		X	
h o	B1. 5	B1.5	B1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, reconece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	Todas as unidades	30%					X	CAA CCL CCEC CCL CSC
			B1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	Unidade 6	60%					X	
			B1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilízala na súa práctica habitual.	Un. 11, 12	60%					X	
h o	B1. 6	B1.6	B1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	Un.1, 2	50%	X					CCL CCL CCL
			B1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo).	Todas as unidades	50%	X				X	

			B1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada).	Todas as unidades	30%	X				X	
			B1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado.	Todas as unidades	50%	X				X	
b e g h	B1.7	B1.7	B1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións.	Todas as unidades	30%			X		X	CD CAA CSIEE CD CCL CSC
			B1.7.2. Emprega as TIC para facer as súas presentacións máis claras e atractivas visualmente.	Todas as unidades	50%			X			
a c d h	B1.8	B1.8	B1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas.	Todas as unidades	50%				X	X	CCL CSC CCL CSC CSC CAA
			B1.8.2. Cínguense ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios.	Todas as unidades	60%				X	X	
			B1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	Todas as unidades	50%				X	X	
a b c g	B1.9	B1.9	B1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	Todas as unidades	50%			X			CAA CCL CSC CSIEE

h o			B1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público dirixese ao auditorio con aoutoconfianza e seguridade.	Todas as unidades	50%					X	CLL CSC CLL CAA CAA CCL
			B1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. ridade.	Todas as unidades	50%			X		X	
			B1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral.	Todas as unidades	50%	X				X	
			B1.9.5. Recoñece a avalía erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos.	Todas as unidades	50%			X		X	
a d h l ñ	B1. 10	B1.1 0	B1.10.1. Participa en conversas informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.	Todas as unidades	50%				X	X	CCL CSC CSIEE CCEC CSC CSIEE
			B1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	Todas as unidades	60%					X	

			B1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	Todas as unidades	60%					X	
			B1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	Unidade 11	60%			X		X	
Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir											
b f h	B2. 1	B2.1	B2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente asideas.	Unids. 5, 7	50%		X	X		X	CCL CAA CSC
			B2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa dicionarios para contextualizar as acepcións.	Todas as unidades	60%		X	X			
			B2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elas.	Todas as unidades	60%		X	X			
			B2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto.	Todas as unidades	40%			X			
			B2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet.	Todas as unidades	50%			X	X		
			B2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura.	Todas as unidades	50%			X			

d e h	B2. 2	B2.2	B2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes.	Unidade 5	50%			X			CCL CAA CSC CD
			B2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá.	Unids. 5, 6	50%			X		X	
			B2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar.	Unids. 5, 6	50%					X	
d e h	B2. 3	B2.3	B2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias).	Unidade 10	50%				X	X	CCL CSC
			B2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares.	Unids. 10, 11, 12.	50%				X		
d e h	B2. 4	B2.4	B2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, dicionarios, glosarios e enciclopedias.	Todas as unidades	50%			X		X	CCL CD CAA
			B2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares.	Todas as unidades	50%						

b e h	B2. 5	B2.5	B2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos.	Todas as unidades	50%					X	CCL CD CAA
			B2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente dicionarios impresos ou en versión dixital.	Todas as unidades	50%					X	
			B2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo.	Todas as unidades	70%					X	
c d h	B2. 6	B2.6	B2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios.	Unidade 6	50%			X		X	CCL CSC
			B2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	Todas as unidades	50%			X		X	
			B2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	Todas as unidades	50%			X			
			B2.6.4. Respecta as opinións dos demais.	Todas as unidades	80%			X		X	
h ñ	B2. 7	B2.7	B2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe.	Todas as unidades	70%	X				X	CCL CD
			B2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz.	Unidade 12	40%			X			

b g h	B2. 8	B2.8	B2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto.	Unidade 5	50%			X			CCL CD
			B2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo.	Todas as unidades	50%			X			
			B2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores).	Todas as unidades	50%		X	X			
			B2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas)	Todas as unidades	50%		X	X			
			B2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas.	Todas as unidades	50%			X		X	
			B2.8.6. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores.	Todas as unidades	50%					X	
			B2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos.	Unidade 10	40%			X			
b e h	B2. 9	B2.9	B2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros.	Unidade 5	50%	X	X	X			CCL CD CSC
b e	B2. 10	B2.1 0	B2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos	Unidade 10							CCL CD

h			proprios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias).		50%			X			CSC
b e h	B2.11	B2.11	B2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descrições e explicacións sobre contidos das materias curriculares.	Unidade 7	50%			X			CCL CD
b e h	B2.12	B2.12	B2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descritivos.	Unids. 2, 3	50%			X			CCL CD
			B2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descrições sen parafrasear o texto resumido.	Unids. 2, 3	50%			X			
b e f h	B2.13	B2.13	B2.13.1. Usa técnicas de tratamento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	Todas as unidades	50%			X		X	CCL CD
d h	B2.14	B2.14	B.2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	Todas as unidades	50%			X		X	CCL CSC CCEC
Bloque 3. Funcionamento da lingua											
b e l	B3.1	B3.1	B3.1.1. Utiliza un vocabulario amplo e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación comunicativa.	Todas as unidades	50%	X	X			X	CCL CCC.
a d	B3.2	B3.2	B3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas	Unidade 1	50%	X				X	CCL CAA

e			proprios da lingua galega.								
b e n l	B3. 3	B3.3	B3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en dicionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.	Todas as unidades	50%			X		X	CCL CAA
b e	B3. 4	B3.4	B3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.	Unidade 10	50’%			X			CCL CD
b e	B3. 5	B3.5	B3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	Todas as unidades	70%		X				CCL
			B3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos.	Todas as unidades	50%			X		X	
e	B3. 6	B3.6	B3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual.	Unidade 4	50%			X			CCL
b e	B3. 7	B3.7	B3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e produción de textos orais e escritos.	Unids. 3, 6, 7	60%	X	X				CCL
			B3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade	Todas as unidades	50%	X					
h e	B3. 8	B3.8	B3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	Unidade 4	50%					X	CCL CAA

			B3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	Unidade 4	50%					X	
e h	B3.9	B3.9	B 3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	Unids. 8, 9, 10, 11, 12	60%		X				CCL CAA
e	B3.10	B3.10	B3.10.1. Recoñece os erros nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avaliación e autoavaliación, propondo solucións para a súa mellora.	Todas as unidades						X	CCL CAA
b e h	B3.11	B3.11	B3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	Unids. 10, 11, 12	40%				X		CCL
b e	B3.12	B3.12	B3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e produción dos textos traballados en calquera das outras.	Todas as unidades	40%					X	CCL
Bloque 4. Lingua e sociedade											

ñ o	B4.1 BB4 .2 B4.3	B4.1	B4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersoal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	Todas as unidades	50%					X	CCL CSC
			B4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	Unids. 5,6	50%		X			X	CCL CSC
			B4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	Unidade 2	50%			X		X	
			B4.1.4. Coñece as linguas que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración.	Unids. 5, 8, 9, 10	50%		X				
			B4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran.	Unidade 4	50%				X		
			B4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía.	Unidade 4	40%				X	X	

ñ o	B4.4	B4.2	B4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas.	Unids. 5,6	60%				X	X	CCL CSC
			B4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos.	Unidade 4				X			
ñ o	B4.5	B4.3	B4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo.	Unidade 7	50%		X	X			CCL CSC
			B4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega.	Unidade 7	60%	X		X			
ñ o	B4.6	B4.4	B4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local.	Unidade 7	40%					X	CCL CCEC CD CSC
ñ o	B4.7	B4.5	B4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexuízos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa práctica lingüística e na do seu contorno.	Unidade 6	60%	X		X		X	CCL CSC
ñ o	B4.8	B4.6	B4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego.	Unidade 11	50%		X				CCL CSC
			B4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudantil.	Unidade 11	50%				X		

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

			B4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora.	Unidade 5	50%		X			X	
			B4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	Unidade 12	70%	X				X	

Bloque 5. Educación literaria											
--------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

h l	B5. 1	B5.1	B5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos.	Todas as unidades	50%	X	X				CL
			B5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	Unids. 1, 2, 5	50%		X	X			
h l	B5. 2	B5.2	B5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de	Unids. 7, 8, 9	50%	X	X	X			CL

			relevo os principais recursos estilísticos.								
h l	B5. 3	B5.3	B5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais máis salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	Unids. 3, 4, 5, 6.	50%	X	X	X			CL
h l	B5. 4	B5.4	B5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	Unids. 10, 11, 12	50%				X	X	CL
h l	B5. 5	B5.5	B5.5.1. Compara textos pertencentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	1ª, 2ª, 3ª Av	50%			X			CL
			B5.5.2. Compara textos pertencentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais	Unidade 2	40%			X			
h l	B5. 6	B5.6	B5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	Todas as unidades	60%		X	X		X	CL
h l n	B5. 7	B5.7	B5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos	Unidade 10	60%			X			CCL CCEC

			retóricos traballados na aula.								
h l n	B5. 8	B5.8	B5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	Unidade 12	40%				X	X	CCL CCEC
			B5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias fílmicas.	Unidade 12					X	X	
e h l	B5. 9	B5.9	B5.9.1. Servede, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	Todas as unidades	50%			X	X	X	CL CD

6. Metodoloxía didáctica

Os alumnos e as alumnas posúen en todas as súas aprendizaxes unha serie de ideas previas. Na área de Lingua e Literatura o obxecto de estudo é a propia lingua. Isto fai que o alumnado parta, por un lado, dunha serie de coñecementos previos adquiridos a través da aprendizaxe e, por outro, dos que construíu como usuario/a.

A selección e organización dos contidos na etapa persegue que o alumnado progrese e se perfeccione de forma sistemática na súa competencia comunicativa e que, de forma simultánea, incrementa progresivamente os seus coñecementos acerca da lingua, os sistemas de comunicación verbal e non verbal e a literatura.

As diversas destrezas e a súa concreción na comprensión e produción de distintos tipos e subtipos de textos secuencianse para que accedan a diferentes niveis de complexidade atendendo á madurez do alumnado.

Tendo en conta estes aspectos, os principios metodolóxicos que fundamentan e animan o proceso de ensino-aprendizaxe na área de Lingua Galega e Literatura son os seguintes:

- O ensino-aprendizaxe da lingua é comunicación. Se este principio é válido para a educación en xeral, moito máis o será nunha materia que ten como fin último o desenvolvemento da comprensión e a produción de textos.
- O ensino da lingua implica a exercitación dos procesos cognitivos complexos: comprensión e produción. Ao ser inseparables estes procesos da comunicación oral e escrita, a metodoloxía para a materia propicia e necesita da realización de actividades moi vencelladas ao cognitivo: busca da idea central, xerarquización de ideas, organización lóxica do discurso, etc.
- O ensino da lingua implica a extensión do concepto de competencia lingüística á pragmática. A materia debe proporcionar coñecementos sobre a propia lingua, pero tamén a capacidade para intervir no discurso e actuar con coñecemento das convencións pragmáticas.
- O ensino da lingua debe fomentar a creatividade. Existe unha estreita relación entre o cultivo da imaxinación e a creatividade e a aprendizaxe da Lingua e a Literatura. A resolución dos problemas que presenta a comunicación esixe estratexias de creatividade. Por outro lado, a literatura como expresión artística é un exercicio permanente de creatividade e de comprensión dos seus mecanismos.
- O ensino da lingua debe adecuarse ao suxeito da aprendizaxe. A metodoloxía debe axustarse ao desenvolvemento socio-afectivo, persoal e cognitivo do alumno. Así, hanse de ter en conta os coñecementos e as destrezas que é capaz de adquirir conforme á súa idade e á proximidade e interese dos contidos co que han de exercitar as destrezas comunicativas.
- O ensino da lingua debe fomentar o hábito de ler e o pracer como individuo lector. O coñecemento, dominio e adquisición da lingua atopa na lectura un dos seus mellores instrumentos. Cómpre, pois, animar e predispoñer o alumnado cara á lectura.

6.1. Adaptacións metodolóxicas para as distintas modalidades de ensino: presencial, non presencial e semipresencial.

No contexto sociosanitario en que se enmarca este curso escolar temos que prever diferentes escenarios para o desenvolvemento da actividade lectiva: o ensino presencial, se así o permiten as circunstancias sanitarias; o non presencial, no caso de que fose preciso pechar os centros de ensino, ou un modelo semipresencial, previsto para o caso de que algún alumno ou alumna de xeito individual, ou algún grupo determinado, teña que permanecer en corentena nos seus domicilios, xa sexa por contaxio propio da enfermidade, ou por contacto con persoas afectadas pola COVID-19.

6.1.1. Ensino presencial: aínda que poidamos manter a presencialidade durante todo o curso, a metodoloxía didáctica vaise ver notablemente condicionada polas circunstancias. O feito de que o alumnado teña que ocupar un lugar determinado na aula, gardando entre si e coa profesora unha distancia mínima de 1,2 m., e a reorganización dos diferentes espazos do centro impiden a realización de certo tipo de actividades grupais na aula e nos espazos comúns, o que dificulta o traballo cooperativo. Así mesmo, as restricións na realización de actividades complementarias e extraescolares merman de maneira significativa as posibilidades metodolóxicas das nosas materias

Ante estas novas circunstancias, procuraremos fomentar o traballo cooperativo a través de tarefas que o alumnado poida realizar a distancia, desde os seus ordenadores e mesmo desde os seus domicilios, empregando fundamentalmente recursos telemáticos, que concretamos no apartado de materiais e recursos didácticos.

6.1.2. Ensino non presencial: No caso de que se suspendan totalmente as clases e teñamos que pasar a un ensino non presencial, a metodoloxía de traballo basearase en:

- Impartir clases por videoconferencia, a través das plataforma Cisco webex ou Falemos, a todo o grupo clase, en grupos reducidos ou individualmente, segundo se considere máis oportuno, en función do obxectivo perseguido en cada momento.
- Utilizar a aula virtual do centro como canle de comunicación entre o alumnado e a profesora, rendibilizando e optimizando os numerosos recursos metodolóxicos que ofrece.
- Manter unha comunicación permanente co alumnado, atendendo ás súas demandas no menor tempo posible, preferentemente a través da aula virtual ou da plataforma Edixgal.
- Levar a cabo un seguimento individualizado do alumnado, a corrección das súas tarefas e a devolución das mesmas coas indicacións pertinentes, proporcionándolle a posibilidade de consultar dúbidas con respecto desas correccións, ou de calquera outro aspecto da materia.

- Fomentar o traballo cooperativo a distancia, así como a posta en común de opinións a través dos foros que ofrece a aula virtual.
- Promover entre o alumnado a alfabetización da información, o que lle permitirá discriminar, avaliar, utilizar e comunicar de forma ética a información que procure na Internet.

6.1.3. Ensino semipresencial: No caso de que un alumno ou alumna ou un grupo deba permanecer nos domicilios debido a unha situación de corentena, teremos que poñer en marcha os mecanismos que garantan que esa parte do alumnado recibe unha formación o máis semellante posible á do alumnado que permanece no centro. Ante esta situación, en primeiro lugar faremos un diagnóstico individualizado de cada caso, atendendo a distintos parámetros:

- Antes que nada, teremos en conta as condicións de saúde do alumnado, pois non será a mesma situación a dun alumno ou alumna contaxiado de COVID-19, que a daqueles ou aquelas que teñan que guardar corentena a causa dun contacto cunha persoa afectada polo virus ou que estea á espera dos resultados da proba pertinente.
- En segundo lugar, comprobaremos a dispoñibilidade que ese alumnado ten para poder usar un ordenador no seu domicilio durante un período de tempo amplo, que lle permita participar das sesións de clase de toda a mañá, e incluso da tarde, se se trata dun luns. Consultaremos os datos que obran na dirección do centro e outros pertinentes, a través da titora ou titor do grupo e do Departamento de Orientación.
- Analizaremos as características persoais do alumnado e as súas necesidades educativas, que serán un indicador importante á hora de decidir a metodoloxía e recursos que se han de empregar, así como o seu contorno familiar ou social, na medida en que poda incidir no seguimento do curso a distancia por parte do alumnado.

Unha vez analizados e valorados estes datos, empregaremos os recursos que consideremos máis adecuados a cada caso e momento, combinando as sesións de clase en directo, a través das plataformas Cisco Webex ou Falemos, con todos os demais recursos que contemplamos para o ensino non presencial. Teranse en conta sempre as posibles restricións técnicas debido aos problemas de conexión, tanto no centro como nos domicilios do alumnado, para tentar solventar calquera situación que impida o desenvolvemento das actividades por parte dos alumnos ou alumnas afectadas.

Tanto na modalidade non presencial como na semipresencial, estableceranse mecanismos para asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado. A profesora levará un rexistro de todas as actividades e tarefas realizadas, así como das intervencións feitas a través da aula virtual ou nas

sesións de videoconferencia.

De maneira coordinada coas titoras e titores dos grupos, establecerase contacto co alumnado que non estea a participar adecuadamente no proceso de aprendizaxe. Ademais, serán puntualmente informadas desta situación as familias, a través dos medios de contacto habituais entre estas e o centro. Se se considerase necesario, e sempre a través da titoría, solicitarase a intervención do Departamento de Orientación ou da dirección do centro, co fin de adoptar medidas que contribúan a mellorar a motivación ou as condicións de traballo do alumnado que, por algunha razón, abandone total ou parcialmente a realización das tarefas do curso.

En calquera caso, desde o departamento seguiremos con atención as instrucións que, chegado o caso de producirse unha suspensión total ou parcial da actividade presencial, se nos diten desde a administración educativa.

6.2. Estratexias para alcanzar os estándares de aprendizaxe.

O traballo competencial debe estar na base do ensino; a docente pasa a ser unha xestora de coñecemento e o alumnado adquire un maior grado de protagonismo. A área de Lingua Galega e Literatura é unha materia das denominadas instrumentais, polo que no traballo de aula a docente manexa dous obxectivos fundamentais: a consecución de obxectivos curriculares a través dos contidos do currículo e o desenvolvemento de habilidades que favorezan a aprendizaxe do alumnado noutras áreas.

Neste proceso é necesario o adestramento individual e o traballo reflexivo de procedementos básicos da materia: a comprensión oral e lectora, a expresión oral e escrita e a argumentación que son, obviamente, extrapolables a outras áreas e contextos de aprendizaxes.

Nalgúns aspectos da área, fundamentalmente naqueles que perseguen as habilidades de comunicación entre iguais e o desenvolvemento da expresión e comprensión oral, o traballo en grupo colaborativo achega, ademais do adestramento de habilidades sociais básicas e o enriquecemento persoal desde a diversidade, unha plataforma in mellorable para adestrar a competencia comunicativa.

Na área de Lingua Galega e Literatura é indispensable a vinculación a contextos reais e a aplicación dos conceptos máis abstractos para mellorar o desenvolvemento lingüístico do alumnado. Para iso, as tarefas competenciais propostas facilitarán este aspecto e permitirán a contextualización de aprendizaxes en situacións cotiás e próximas aos alumnos e alumnas.

6.3. Estratexias para a adquisición das competencias clave

As competencias clave están ligadas a un desempeño eficaz nun contexto determinado. As situacións de aprendizaxe deseñadas para o seu desenvolvemento deberán incorporar tarefas que contextualicen as aprendizaxes e que permitan avanzar en máis dunha competencia ao mesmo tempo. O enfoque metodolóxico

deberá sustentarse nas referidas situacións de aprendizaxe, coa finalidade de que os contidos se convertan en coñecementos aplicables con eficacia. A metodoloxía será variada e adecuada ás características e aos ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas.

MATERIA	
COMPETENCIA	CONTRIBUCIÓN DA MATERIA ÁS COMPETENCIAS CLAVE
Comunicación lingüística (CCL)	<p>As materias de lingua contribúen, sen dúbida, á competencia en comunicación lingüística, como se reflicte en todos os descritores do propio currículo. Destacamos os seguintes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprender o sentido dos textos escritos e orais. • Manter unha actitude favorable cara á lectura. • Expresarse oralmente con corrección, adecuación e coherencia. • Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor... • Manexar elementos de comunicación non verbal, ou en diferentes rexistros nas diversas situacións comunicativas.
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT)	<p>Desde a área de Lingua Galega e Literatura desenvólvense de forma xeral varios aspectos desta competencia, xa que as análises das estruturas morfolóxicas, sintácticas e textuais supoñen un adestramento do razoamento lóxico, a súa sistematización, a aplicación dun método rigoroso. Por outro lado, a variedade tipolóxica e temática dos textos pon en contacto a área coa relación do ser humano coa realidade, o mundo científico e o contorno ambiental.</p>
Competencia dixital (CD)	<p>A contribución ao desenvolvemento da competencia no tratamento da información e a competencia dixital vén dada polo manexo dos recursos TIC para a creación de distintos contextos comunicativos, uso das distintas ferramentas dixitais para manexar a información e o uso de recursos específicos de aprendizaxe da lingua: programas de software, páxinas web, dicionarios en liña, tradutores, correctores...</p>
Aprender a aprender (CAA)	<p>A competencia pódese desenvolver na área fomentando tarefas que permitan que o alumno ou a alumna se recoñeza a si mesmo/a como aprendiz para a mellora dos seus procesos de aprendizaxe. Neste sentido, a materia préstase especialmente a iso, xa que é unha área que favorece os procesos metacognitivos e a adquisición de estratexias e estruturas de aprendizaxe extrapolables a outras áreas e contextos.</p>
Competencias sociais e cívicas (CSC)	<p>A aprendizaxe dunha lingua comprende non só os aspectos lingüísticos, senón tamén as compoñentes socioculturais que subxacen no uso desa lingua. Por outra banda, a lingua é vehículo de transmisión cultural, o seu coñecemento favorece o respecto e tolerancia por outras culturas, aceptando a diversidade de valores e superando prexuizos e favorecendo actitudes socialmente positivas.</p>
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)	<p>O adestramento do sentido de iniciativa e espírito emprendedor favorece a autonomía do alumnado e o desenvolvemento de habilidades persoais para emprender accións innovadoras en contextos académicos que logo se poderán extrapolar a situacións vitais. No propio estudo da materia, os alumnos e as alumnas deben recoñecer os seus recursos e adquirir hábitos que lles permitan superar dificultades no traballo e na consecución de metas establecidas.</p>

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

A expresión lingüística e o coñecemento cultural que se adquire a través da literatura facilitan desde a área o desenvolvemento desta competencia. A verbalización de emocións e sentimentos sobre as manifestacións literarias ou artísticas, as creacións propias ou o coñecemento do acervo literario fan desta área unha canle perfecta para adestrar a competencia.

6.4. Materiais e recursos didácticos

Utilizarase como material de apoio para 2º de ESO o seguinte manual, na súa versión dixital, á que poderán acceder por medio dunha licenza que lles será facilitada no comezo do curso:

M. BARROS, CRISTINA MONTES: *Lingua Galega e Literatura 2*. Editorial ANAYA. ISBN: 978-84-698-1048-4 (2016)

No departamento de Lingua Galega e Literatura vemos o manual como un material de apoio máis, en ningún caso exclusivo para o desenvolvemento do noso labor docente; utilizaremos, pois, diversos recursos e estratexias didácticas, sempre que for tecnicamente posíbel, para facer fincapé naqueles aspectos que consideramos que non están suficientemente desenvolvidos nos manuais, ou simplemente por dispoñermos dun material máis atractivo e rendíbel.

Empregarase aula virtual do centro, como soporte de materiais, ferramenta de traballo e medio de comunicación entre o alumnado e a profesora. No presente curso, tamén se utilizará a plataforma Edixgal como complemento, para a realización de determinadas actividades.

Fomentarase a utilización dos recursos existentes na biblioteca, á que se procurará que o alumnado acuda, na medida do posible, co obxectivo de que se familiaricen con ese espazo e co manexo do material que hai depositado nela. Promoverase a participación do alumnado como integrantes do grupo de voluntariado da biblioteca e a creación dun club de lectura, co fin de aumentar o número de lectores e lectoras habituais. Tamén se fomentará o interese pola literatura coa utilización de textos e obras literarias dos diferentes xéneros nas aulas e recomendacións para a lectura fóra do centro, ademais das lecturas obrigatorias establecidas para cada un dos cursos.

Nas aulas promoverase o emprego de libros de consulta e dicionarios, en diferentes soportes, e tamén se lles achegarán fichas de reforzo e ampliación, así como recursos que poidan atopar na Internet, como páxinas web informativas, exercicios interactivos, vídeos, etc.

No contexto de excepcionalidade en que se enmarca este curso escolar, debido á pandemia da COVID-19, a utilización de calquera dos materiais existentes no centro, así como dos espazos de que dispoñemos, estará condicionada polas normas hixiénico-sanitarias que se establezan para a actividade educativa no presente curso escolar.

Nesta situación excepcional en que se desenvolverá este curso escolar, prevense diferentes escenarios para o

desenvolvemento da actividade lectiva, entre os que se contempla a posibilidade de ter que levar a cabo o traballo de maneira semipresencial ou mesmo a distancia. Por esa razón, no departamento está prevista a adopción de metodoloxías compatibles con ditas situacións, para o que utilizaríamos determinadas ferramentas, como as que seguen:

- A aula virtual do centro. A través deste medio establecerase a comunicación co alumnado en todos os aspectos necesarios para desenvolver a actividade lectiva. Así, dita aula será o soporte por medio do cal se realizarán propostas e entrega de tarefas e a corrección das mesmas, consulta de dúbidas, publicación de materiais de apoio ao alumnado, como documentos, vídeos tutoriais, ligazóns á Internet, etc. Tamén se propiciará a intercomunicación entre o alumnado a través de foros e fomentarse, na medida do posible, o traballo cooperativo en grupos.
- A plataforma Edix-gal, como soporte de diferentes actividades en formato dixital.
- Libro de texto do alumnado en versión dixital.
- Vídeos tutoriais, gravados con programas que permiten facer unha captura de pantalla de calquera material e gravar ao mesmo tempo a voz para explicarlles as tarefas que teñen que realizar ou aclararlles conceptos. Para iso utilizaremos os programas Cam Studio e Zoom. Estes vídeos publicarémolos na aula virtual, o que permitirá ao alumnado facer consultas sobre os mesmos.
- Ligazóns a páxinas web de interese: algunhas con exercicios interactivos en que eles e elas mesmos obteñen automaticamente as correccións..
- Ligazón a ferramentas dixitais, como dicionarios, tradutores ou correctores, así como enlaces a bibliotecas que ofrezan os seus fondos para a utilización libre dos mesmos.
- Documentos elaborados pola profesora, como apuntamentos, exercicios ou solucionarios das actividades
- Programas de audio e vídeo, que empregará a profesora para a elaboración de materiais e o alumnado para a confección das súas tarefas.
- Os teléfonos móbiles do alumnado poderán ser de utilidade para realizaren gravacións ou fotografías, ou mesmo para utilizar algunhas aplicacións con carácter didáctico, sempre coa supervisión da profesora.
- En calquera caso, terase en conta a dispoñibilidade do alumnado para acceder ás ferramentas dixitais, e en ningún caso se exixirá a realización de ningunha tarefa sen termos todas as garantías de que todos e todas dispoñen do material necesario para levala a cabo.

7. Criterios sobre a avaliación, cualificación e promoción do alumnado.

A cualificación da avaliación final ordinaria do mes de xuño será o resultado do rendemento xeral do alumnado durante o curso e obterase calculando a nota media entre as notas dos tres trimestres.

A avaliación trimestral do alumnado realizarase tendo en conta os seguintes parámetros:

- Realizaranse dúas probas escritas por trimestre. Na súa cualificación teranse en conta os contidos, a redacción e ortografía e a presentación. Calcularase a nota media entre as cualificacións destas probas e o resultado suporá un **70%** da cualificación trimestral.
- Cada trimestre, o alumnado deberá facer unha lectura dunha obra literaria proposta pola profesora, cuxa avaliación suporá un **10%** da cualificación trimestral. Poderanse propor lecturas voluntarias, se a profesora o estimar conveniente, que serían valoradas cun máximo de 1 punto sobre a nota final do trimestre.
- A avaliación da expresión oral constituirá un **10%** da cualificación do trimestre. Esta realizarase a través de exposicións orais planificadas, ademais da observación do emprego da lingua como vehículo de comunicación nas aulas.
- O **10%** restante corresponderá á cualificación resultante da observación sistemática do traballo do alumnado, recollida a este efecto no caderno de notas e listas de rexistros da profesora.

Considerarase que un alumno ou alumna superou a materia nun trimestre cando a nota obtida, ponderada segundo os parámetros indicados, sexa igual ou superior a 5 puntos. O alumnado que non supere a materia nun trimestre poderá realizar un exame de recuperación dos contidos dos exames realizados nese trimestre. No caso da primeira e segunda avaliación, dito exame de recuperación realizarase no comezo do seguinte trimestre. A recuperación do terceiro trimestre realizarase no mes de xuño.

Se un alumno ou alumna tivo que realizar exames de recuperación dalgunha das avaliacións, a nota de cada unha das avaliacións, entre as que se calculará a media para obter a cualificación final do curso, obterase do seguinte xeito:

- a) 70% : A nota do exame de recuperación.
- b) 10%: Cualificación dos exames ou traballos da lectura obrigatoria.
- c) 20%: Expresión oral e seguimento do traballo na aula.

A avaliación dos apartados *b* e *c* será a que se obtivo no trimestre correspondente; non se pode incrementar esa cualificación con ningunha proba de recuperación.

alumnado que non supere a materia, ou sexa, que non obteña unha cualificación final de 5 puntos na media entre as notas dos tres trimestres, terá a opción de realizar unha **proba final na convocatoria extraordinaria** que terá lugar entre o 20 e o 22 de xuño. Dita proba realizarase sobre a totalidade dos contidos do curso.

A proba extraordinaria conterá tamén exercicios relacionados coas tres lecturas obrigatorias que se contemplan para as tres avaliacións do curso.

Se a cualificación final calculada coa media das tres avaliacións é positiva, o alumno ou alumna non deberá presentarse á convocatoria extraordinaria, independentemente de ter ou non algunha parte dos contidos do curso suspensa.

Avaliación no contexto de ensino non presencial ou semipresencial.

No caso de suspensión total ou parcial do ensino presencial, a avaliación adaptarase a ese contexto. Así, a avaliación trimestral realizarase de acordo cos seguintes parámetros:

Ensino semipresencial.

Neste contexto, as porcentaxes que se aplicarían serían as seguintes para cada unha das avaliacións:

- Probas escritas: 60% da cualificación final. Estas levaríanse a cabo, preferentemente, nas sesións presenciais.
- Traballos elaborados polo alumnado e entregados a través da aula virtual, relacionados cos contidos do currículo: 20%.
- Traballos elaborados polo alumnado e entregados ou expostos a través da aula virtual, relacionados coas lecturas obrigatorias: 10%.
- Expresión oral: 10%. Para a cualificación da oralidade, terase en conta as intervencións e exposicións levadas a cabo polo alumnado nas sesións presenciais, intervencións a través de videoconferencia ou gravacións entregadas a través da aula virtual.

Ensino non presencial.

No caso de producirse a suspensión das aulas presenciais, o cómputo realizado para as avaliacións trimestrais sería o seguinte:

- Tarefas individuais encomendadas e entregadas a través da aula virtual: 40%.
- Exposicións orais planificadas: 20%.
- Traballos en grupo: 20%
- Traballos relacionados coas lecturas obrigatorias: 10%.
- Intervención en foros na aula virtual ou sesións grupais por videoconferencia: 10%.

8. Medidas de atención á diversidade

• Avaliación inicial.

Nas primeiras semanas do curso realizarase unha proba de avaliación inicial onde se contemplan contidos correspondentes ao currículo de 1º curso de ESO. Ditos contidos formarán parte dos cinco bloques en que se estrutura a materia, facendo fincapé nos dous primeiros:

1. Comunicación oral. escoitar e falar.
2. Comunicación escrita. Ler e escribir.
3. Funcionamento da lingua.
4. Lingua e sociedade.

5. Educación literaria.

Cos resultados desa proba, identificaremos o alumnado que precesen dun seguimento individualizado no seu proceso de aprendizaxe e proporemos as medidas de reforzo necesarias.

- **Medidas de reforzo educativo para o alumnado que non responda globalmente aos obxectivos programados.**

O alumnado que presente dificultades para acadar os obxectivos propostos para o curso será obxecto dun seguimento individualizado por parte da profesora. Para iso, deseñaranse un conxunto de actividades de reforzo sobre os contidos do currículo, xunto con outras relacionadas con técnicas de estudo, que poidan mellorar o seu desempeño no ámbito académico.

Manterase contacto permanente co Departamento de Orientación, co fin de elaborar estratexias conxuntas para implementar medidas de apoio ao alumnado que o precise

9. Plan de recuperación de materias pendentes

Durante o curso escolar farase un seguimento do alumnado que teña a materia de Lingua Galega e Literatura pendente de superación do curso anterior para recuperala de maneira progresiva. Para iso observaremos o seu traballo no curso actual e establecerase un programa individual que inclúe a realización de actividades mensuais. A profesora deseñará e entregará os boletíns de actividades que o alumnado deberá devolver completos, en tempo e forma, para que sexan corrixidos. Este programa será comunicado aos titores para que llelo comuniquen ás familias e promovan a implicación destas no seguimento do traballo. A realización e entrega das tarefas terá un seguimento trimestral nas sesións de avaliación.

Para a cualificación final da materia pendente farase media numérica dos boletíns entregados ao longo do curso. Para superar a materia hai que obter unha nota media mínima de 5. Se o alumnado coa materia pendente de Lingua Galega e Literatura de 2º ESO acada unha cualificación positiva na materia de Lingua Galega e Literatura de 3º ESO, considerarase que lle queda recuperada automaticamente a materia pendente do curso anterior. No caso de que o alumnado non estea en condicións de superar a materia pendente, informárase da situación e da obriga de a recuperar mediante a proba extraordinaria do mes de maio. Dita proba incluírá todos os contidos traballados nos boletíns cualificados cunha nota inferior a 5 ao longo do curso na materia pendente. Calquera proba ou material considerarase suspenso (cualificarase con 0 puntos) se se detecta que un alumno/a copiou, permitiu que outros/as copiasen o seu traballo ou participou en calquera actividade ou estratexia deshonestas para mellorar os resultados (propios ou alleos).

10. Elementos transversais.

COMPREENSIÓN LECTORA. EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA
A comunicación oral e escrita están na base dos contidos desta materia. Así, trabállanse continuamente a comprensión de textos orais e escritos de diferente tipoloxía e contido. Tamén se fomenta a mellora da competencia en expresión oral e escrita, coa produción de textos de variados xéneros discursivos (diálogo, narración, exposición, argumentación, descrición) e de diferente procedencia (académicos, persoais, xornalísticos...). Procúrase, en todo momento, facilitar ao alumnado ferramentas de comunicación social, achegándolle textos e facilitándolle a elaboración doutros que poderían darse en situacións reais de comunicación.
COMUNICACIÓN AUDIOVISUAL
A comunicación audiovisual tamén formará parte da aula de lingua e literatura. A televisión, cine, radio, Internet, son unha fonte de materiais moi importante para a nosa materia, onde podemos traballar diferentes aspectos da linguaxe, tamén a linguaxe non verbal.
CONTRIBUCIÓN ÁS TECNOLOXÍAS DA INFORMACIÓN E COMUNICACIÓN
<p>As TIC constitúen un elemento básico na aprendizaxe, como soporte de contidos e ferramentas para a elaboración de tarefas, e a súa aplicación na aula de lingua e literatura esténdese a todos os ámbitos da materia.</p> <p>Levaremos a cabo actividades de busca de información, de elaboración de textos e traballo con textos dados, de interpretación segundo diversos códigos expresivos e teatro lido ou interpretado. Na súa utilización, promoverase a alfabetización mediática, informacional e dixital, co fin de que o alumnado atinxa a capacidade de discriminar, avaliar e utilizar adecuadamente a información.</p> <p>Promoverase o uso da aula virtual e a plataforma Edixgal, que constituirán unhas ferramentas máis no desenvolvemento do curso e un recurso para, se for necesario, substituír total ou parcialmente o ensino presencial.</p> <p>Todas as unidades didácticas propoñen actividades relacionadas coas TIC.</p> <p>O alumnado dispón de ordenadores para o seu uso individual, xa que o centro está adscrito ao programa Edixgal. As aulas están dotadas dun encerado dixital e dun proxector.</p> <p>En calquera caso, temos presente que non sempre é posible a utilización dos medios dixitais, xa que dependemos da eficacia das conexións á Internet, non sempre posibles, tanto no centro como nos fogares do alumnado.</p>
CONTRIBUCIÓN AO EMPRENDEMENTO
Na materia de lingua e literatura, tentarase que o alumnado adquira destrezas na planificación do seu

traballo. Por outra parte, e dado que nesta materia se dá prioridade ao traballo colaborativo, preténdese que o alumno ou alumna sexa capaz de organizar o traballo en grupo, e de mellorar a súa autoconfianza e o sentido da responsabilidade.

CONTRIBUCIÓN Á EDUCACIÓN CÍVICA E CONSTITUCIONAL

Na selección de textos, tanto en soporte escrito como dixital ou audiovisual, trataranse temas relacionados coa educación cívica e en valores, tales como a tolerancia, cooperación, solidariedade, igualdade de dereitos entre homes e mulleres, rexeitamento de calquera tipo de discriminación e da violencia, defensa do medio ambiente, hábitos de consumo saudábeis..

CONTRIBUCIÓN AO PLAN LECTOR

O alumnado deberá realizar a lectura dun libro por trimestre, determinados polo departamento. Neste curso propóñense obras de literatura xuvenil actual con temáticas variadas que teñen en conta os intereses do alumnado e/ou que presentan algún valor educativo (educación en valores: tolerancia, non discriminación, igualdade entre homes e mulleres, multiculturalidade...) que serven para traballar contidos transversais. Tamén se incluírá algunha obra correspondente aos períodos literarios que forman parte do currículo. Ademais, proporanse outras lecturas para faceren voluntariamente.

Enviaráselles ás familias, a través do alumnado unha relación de obras de diferentes xéneros, co obxectivo de que desde os propios fogares se fomente a lectura escollendo, por exemplo, algún deses libros como agasallo para os rapaces e rapazas.

Fomentarase o uso dos fondos contidos na biblioteca e a participación nas actividades de animación á lectura propostas desde ese espazo.

Tentaremos achegar o alumnado a personalidade homenaxeada no Día das Letras Galegas, tanto dentro da aula como noutras actividades complementarias, para que coñezan e valoren a personaxe e a súa obra.

CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

A través das actividades e textos propostos para o traballo, contribuírase a cumprir os obxectivos do plan de convivencia do centro. Dentro da tipoloxía textual que traballamos nas aulas, daremos importancia ao diálogo, coa produción de debates onde se respecten as opinións alleas e as quendas de intervención, cunha actitude respectuosa ante os discursos dos demais integrantes na actividade. Nos textos seleccionados para a realización de tarefas, procuraremos fomentar a tolerancia, a empatía e a non discriminación entre as persoas.

Consideramos fundamental promover o traballo colaborativo entre o alumnado, de maneira que se establezan relacións de complicidade e respecto entre os e as compoñentes dos grupos. Na constitución e labor destes grupos, prestaremos especial atención ao alumnado con dificultades de integración.

Trataremos de crear un clima de confianza, solidariedade e respecto entre o alumnado do grupo e manteremos unha vixilancia constante para detectar posibles problemas de convivencia entre os seus

integrantes.

No presente curso, prestaremos especial importancia ao cumprimento das normas sanitarias establecidas para a prevención da COVID-19, entendendo isto como un acto cívico; trátase de que o alumnado asuma a necesidade de protexerse, non só en beneficio propio, senón de toda a comunidade.

11. Actividades complementarias e extraescolares

No contexto de excepcionalidade en que se inicia este curso debido á situación sanitaria, este departamento non planificará no comezo do mesmo as actividades complementarias ou extraescolares, tal como viña facendo nos cursos anteriores á pandemia de COVID-19. As actividades que sexa posible levar a cabo iranse planificando ao longo do curso e reflectiranse nas correspondentes actas de reunión do departamento. Así mesmo, promoverase a participación do alumnado nas actividades organizadas pola Biblioteca Escolar e o EDNLG.

12. Seguimento e avaliación da programación

A comprobación da efectividade e adecuación da programación didáctica realizarase ao finalizar cada un dos trimestres, ou ben no momento no que se detecte calquera fallo ou posibilidade de mellora ao respecto durante o desenvolvemento da mesma.

A revisión e as modificacións pertinentes poñeranse na práctica o antes posible, é dicir, inmediatamente despois da detección dos fallos ou dificultades, se é posible, sempre que se trate de aspectos que sigan sendo pertinentes no resto do desenvolvemento da programación. No caso de que os fallos atinxan a aspectos que, dada a súa natureza, non poidan ser revisados ao longo do presente curso, faranse as modificacións convenientes de cara a vindeiros cursos.

En calquera caso, as modificacións máis ou menos significativas que se fagan á programación constarán no libro de actas do Departamento, así como na memoria final do Departamento de Lingua Galega e Literatura.

Mecanismo de revisión e modificación da programación didáctica	Escala			
Indicadores de logro	1	2	3	4
1.- Diseñáronse unidades didácticas ou temas a partir dos elementos do currículo?				
2.- Secuenciáronse e temporalizáronse as unidades didácticas/temas/proxectos?				
3.- O desenvolvemento da programación respondeu á secuenciación e temporalización?				
4.- Engadiuse algún contido non previsto á programación?				

5.- Foi necesario eliminar algún aspecto da programación prevista?				
6.- Secuenciáronse os estándares para cada unha das unidades/temas?				
7.- Fixouse un grao mínimo de consecución de cada estándar para superar a materia?				
8.- Asignóuselle a cada estándar o peso correspondente na cualificación ?				
9.- Vinculouse cada estándar a un/varios instrumentos para a súa avaliación?				
10.- Asociáronse con cada estándar os temas transversais a desenvolver?				
11.- Fixouse a estratexia metodolóxica común para todo o departamento?				
12.- Estableceuse a secuencia habitual de traballo na aula?				
13.- Son adecuados os materiais didácticos utilizados?				
14.- As guías didácticas son adecuadas, atractivas e de fácil manipulación para o alumnado?				
15.- Deseñouse un plan de avaliación inicial fixando as consecuencias da mesma?				
16.- Elaborouse unha proba de avaliación inicial a partir dos estándares?				
17.- Fixouse un procedementos de acreditación de coñecementos previos?				
18.- Establecéronse pautas xerais para a avaliación continua: probas, exames, etc.?				
19.- Establecéronse criterios para a recuperación dun exame e dunha avaliación?				
20.- Fixáronse criterios para a avaliación final?				
21.- Establecéronse criterios para a avaliación extraordinaria?				
22.- Elaboráronse os exames tendo en conta o valor de cada estándar?				
23.- Definíronse programas de apoio, recuperación, etc. vinculados aos estándares?				
24.- Leváronse a cabo as medidas específicas de atención ao alumnado con NEE?				
25.- Leváronse a cabo as actividades complementarias e extraescolares previstas?				
26.- Informouse ao alumnado sobre criterios de avaliación, estándares e instrumentos?				
27.- Informouse ao alumnado sobre os criterios de promoción?				
28.- Seguiuse e revisouse a programación ao longo do curso?				
29.- Contribuíuse desde a materia ao plan de lectura do centro?				
30.- Usáronse as TIC no desenvolvemento da materia?				